

Historisk Samfund for Sydøstjylland:
Nyhedsbrev januar 2014

I ønskes alle et godt nytår. - Lidt information til inspiration:

Lokalhistorisk inspirationsdag 2014

Historisk Samfund inviterer igen i år til lokalhistorisk inspirationsdag.

Tid: Lørdag d. 22. februar 2014 kl. 09:30 - 16:00

Sted: Roberthus, Tybovej 2, Egtved

Pris: 100 kr.

Tilmelding: <http://hssø.dk/foredrag/lokalhistorisk-imspirationsdag-2014> senest 10-2

Program:

Kl. 09.30 Ankomst og kaffe

Kl. 10.00 Museumsinspektør Kim Furdal: Oplæg: Topografisk historie og hjemstavns historie – to stier til lokalhistorien.

Kim Furdal er museumsinspektør på ISL-lokalhistorie på Museum Sønderjylland og har gennem mange år været lokalhistorisk konsulent i Sønderjylland.

Kl. 12.00 Frokostpause. Deltagerne medbringer selv egen madpakke. Øl og vand kan købes.

Kl. 13.00 Professor mso Ning de Coninck-Smith: Oplæg: Dansk skolehistorie - metoder og udfordringer.

Som forberedelse bedes deltagerne undersøge, hvilke former for kilder til skolens - og gerne også barndommens/ungdommens historie de har i deres arkiv, så der undervejs i oplægget kan arbejdes med cases/og eller lægges diskussioner ind, som vil kunne virke gensidigt inspirerende.

Kl. 15.00 Kaffe og afslutning med erfaringsopsamling med henblik på 2015.

Husk, at du som medlem af HSSØ stadig kan købe bogen om Eriksholm for 200 kr: se www.eriksholm-bog.dk

-----

Fokus på 1864

Lokalhistoriske foreninger m.m. har fået udarbejdet 9 roll up bannere i anledning af 150året for krigen i 1864. De cirkulerer efter flg. Udstillingsplan:

16. januar – 28. januar: Christiansfeld Bibliotek (Christiansfeld Lokalarkiv)

29. januar – 16. februar: Kongeåmuseet

17. februar – 2. marts: Sdr. Bjert Centralskole og Egebo (Lokalhistorisk Forening for Sdr. Bjært Sogn)

3. marts – 9. marts: Kongeåmuseet

10. marts – 30. marts: Hejls (Lokalarkivet for Hejls-Hejlsminde)

31. marts – 20. april: Kolding Hovedbibliotek (Kolding Stadsarkiv)

21. april – 30. april: Kongeåmuseet

1. maj – 31. maj: Lunderskov Bibliotek (Lunderskov Lokalarkiv)

1. juni – 30. juni: Genforenings- og Grænsemuseet

1. juli – 31. august: Museet for Koldinghus

September: Skanderup Efterskole (Lunderskov Lokalarkiv)

Henvendelse kan ske til:

Jytte Ludvigsen, Christiansfeld Lokalarkiv jvt.ludvigsen@christiansfeld.tv

Poul Berrig, Kongeåmuseet alpberrig@stofanet.dk

Gunnar Krag, Lokalhistorisk arkiv for Hejls-Hejlsminde trappendal@profibermail.dk

Lene Wul, Kolding Stadsarkiv lewp@kolding.dk

Laust Bøgesvang laustbogesvang@yahoo.dk

Kaj Nielsen kaj.g.nielsen@christiansfeld.tv

Axel Johnsen aj@koldinghus.dk

Årets arkæologiske udgravninger - Koldinghus

Foredragsaften på Koldinghus 22. januar 2014, kl. 19.30-21.30

Seks arkæologer præsenterer resultaterne fra nogle af de mest spændende arkæologiske udgravninger i Kolding Kommune i 2013. Bag udgravningerne står Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev, der siden 2002 har varetaget arkæologien i Kolding Kommune på vegne af Museet på Koldinghus.

Se mere:

<http://www.koldinghus.dk/kalender/aktiviteter-2014.html>

Biologisk Etnicitet

Tid: Torsdag den 23. januar 2014 kl. 19.00:

Sted: Horsens Kunstmuseum, Carolinelundsvej 2, Horsens.

Foredrag ved antropolog Dorthe Vanggaard Pedersen.

Nye, naturvidenskabelige undersøgelsesmetoder har i de senere år gjort det muligt at fastslå, hvor en given person stammer fra, både geografisk og biologisk antropologisk.

Det har bragt mange overraskelser for dagen - en mand af arabisk afstamning, der rent arkæologisk og kulturhistorisk ikke adskilte sig fra de øvrige begravede på en gravplads fra romersk jernalder, er bare et eksempel. Foredragsholderen cand. scient. Dorthe Vanggaard Pedersen, der udover at være biologisk antropolog også har en uddannelse i arkæologi, fortæller om de nye undersøgelsesmetoder, perspektiver og foreløbige resultater.

Ingen tilmelding

Gratis adgang

Gratisdag på Danmarks Industrimuseum i Horsens

Tid: søndag den 26. januar fra 11 til 16

Sted: Industrimuseet, Gasvej 17, Horsens

Tobak, Nimbus, strikketøj og Idræt

Gæsterne vil kunne se museets mange faste udstillinger, og få se de nye, ikke mindst udstillingen Smoking Hot, som er forlænget, da den trods sit emne trækker mange til. I forbindelse med udstillingen vil John Juhler Hansen med udgangspunkt i sin bog "Røgsignaler" fortælle godt en halv times tid om tobakkens historie i Horsens.

Forinden har John Juhler Hansen også kl. 11.30 dykket ned i historien om den store gamle Horsensvirksomhed Møller & Jochumsen, der gennem mange år satte sit præg på maskinbranchen herhjemme. Begge fortællinger er gratis, og vil gæsten vide mere, kan Juhler Hansens bøger købes til en særdeles favorabel pris i Museumsbutikken.

Også Danmarks Nimbus Touring har Nimbusmuseet helt specielt åbent på dagen, idet der ellers er vinterlukket, således en ny udstilling kan sættes op til den kommende sæson.

Hvis ikke alle i familien er interesseret i tobak og maskiner, har Klædeskabets arrangeret en strikkeudstilling "Mangfoldig strik blandt maskiner", ligesom Idrætsarkivet har fundet mange kendte sportsfolk frem, som de gerne fortæller om. På Idrætsarkivet kan man ligeledes se i de mange scrapbøger og der måske finde familiemedlemmer med rod i sporten i Horsens.

www.Horsensbilleder.dk

Som sidste år har Danmarks Industrimuseum endnu en gang allieret sig med folkene bag www.Horsensbilleder.dk

Her kan gæsterne få vendt og drejet gaderne i Horsens, få set og hørt om netop deres hus eller de kvarterer, hvor man legede som barn og ung.

Måske har man selv et foto med til aflevering, eller et gammelt postkort sendt til en adresse i byen, som ikke eksisterer mere.

Så hvorfor ikke bruge et par timer godt og gå fra Gasvej med en oplysning og en oplevelse rigere.

Tarteletter

Café Gaslight har i dagens anledning et godt tilbud med tarteletter, så besøget også sætter nostalgiske erindringer i maveregionen!

Årets udgravninger, nyt fra arkæologernes arbejdsmark - Horsens

Tid: Tirsdag den 28. januar kl. 19.00

Sted: Horsens Bibliotek, Tobaksgården 12, Horsens

Foredragsholdere: Horsens Museums arkæologer

Også i år har arkæologerne gjort gode fund i felten. Hør dem fortælle om forsvarsanlæg, velbevarede jernaldergårde, begravelser fra Skt. Jørgensgården i Horsens, møntskatten fra Tamdrup og andre fascinerende detektorfund.

Ingen tilmelding

Gratis adgang

1864 – En guide i krigens fodspor

Tid: Tirsdag d. 4. februar 2014 kl. 19:00

Sted: Lokalhistorisk Arkiv, Frederik III's Vej 6, 7000 Fredericia

Erik Ingemann Sørensen er læreruddannet og har undervist i over 30 år. Sideløbende har han blandt meget andet været medredaktør af "Historie og undervisning".

Ud over en lang række undervisningsmaterialer for Nordisk Råd har Erik Ingemann Sørensen skrevet flere bøger med rod i historien. Erik Ingemann Sørensen, der i øvrigt som født i Fredericia er fæstningsdreng, vil berette om sin seneste

bog ”1864 – En guide i krigens fodspor”, hvor vi ledes ud til denne krigs mange brændpunkter fra Ejderen i syd til Lundby i Nordjylland krydret med den historiske beretning om krigens begivenheder og steder.

Arr.: Historisk Samfund for Sydøstjylland og Fredericia Museums Venner. Entré og kaffe 50 kr.

Begivenheder på Horsenseggen under krigen i 1864

Tid: Torsdag den 6. februar kl. 19.00

Sted: Horsens Kunstmuseum, Carolinelundsvej

Foredrag ved arkæolog Felix Vestergaard.

Efter en kort redegørelse for de politiske årsager til krigen i 1864 fortælles om de preussiske og østrigske styrkers tilstedeværelse på Horsenseggen under krigen.

Få historien om et besat Horsens, som blev frarøvet mad, heste og tobak.

Hør også om heltene fra rytterfægtningen ved Torsted, om Herman Bangs far, pastor Bang, som overværede kampen ved Røde Bro og om tragiske krigsskæbner, de faldne soldater og de efterladte pårørende.

Til de mere muntre anekdoter hører historien om drengene, der løb for livet efter at have gjort nar af to fulde preussiske soldater. Foredraget afrundes med fortællingen om den sidste våbenstilstand og om Danmarks tab/afgivelse af Holsten, Slesvig og Lauenborg.

Ingen tilmelding

Gratis adgang

Versailles-freden. Mindretal i Europa og det dansk-tyske grænseland

Tid: Mandag d. 10. februar 2014 kl. 15:00

Sted: Højvang, Aftensang 1, 6040 Egtved

Til festligholdelse af Afstemningsdagen har vi bedt lektor Jørn Buch, Haderslev, fortælle om baggrunden for Versailles-freden, der førte til en forvirret og kompleks Mellemkrigstid med mange nye stater og store økonomiske problemer.

Nye grænser blev trukket ud fra princippet om nationernes selvbestemmelsesret, og der opstod mere synlige mindretal end før 1914. Danmarks drøm om genforening med dele af Slesvig opfyldes med folkeafstemningen i 1920. Jørn Buch diskuterer fredens konsekvenser for udviklingen. Arrangeret i samarbejde med Grænseforeningen Vejle Vesteregn og Egtved Museumsforening. Entré og kaffe 80 kr.- Der kan købes øl eller vand

Arr.: Historisk Samfund for Sydøstjylland

Nyerhvervelser 2013

Udstilling fra 11. januar – 2.marts 2014

Atter i år åbner Koldinghus udstillingsrækken med at vise sidste års nyerhvervelser – en blanding af gaver, fund fra udgravninger og sidst men ikke mindst indkøb.

En speciel nyhed i 2013 er, at museet har aftalt et langtidsindlån med Middelfart Museum, der ikke længere havde plads til et imponerende stort barok-skab. Det er lavet af billedskærer Hans Nielsen Bang i anden halvdel af 1600-tallet. Hans Bang er en af de få håndværkere, vi kender fra lensregnskaberne og om hvem vi ved, at han har arbejdet på Koldinghus. Her har han fra 1656-57 lavet ting til dronningen, såsom seng, kister og borde, men også mere almindeligt snedkerarbejde. Skabet kan ses i rum 27 fra nu og mindst de næste fem år. Her kan man ved selvsyn lade fantasien løbe og forestille sig hvilke typer møbler, der var at finde på slottet i 1600-årene.

Om årets gaver

Fra 1600-tallet har museet også modtaget tre hollandske fajancefade, såkaldte bukkelfade, produceret i Delft. De har tilhørt familien Schoustrup-Thomsen, der boede i Kolding i begyndelsen af 1900-tallet. Fadene samt to kagespader i sølv lavet af Jørgen Krogh, efter Joachim Skovgaard's tegninger, har efterkommerne nu valgt at donere til museet.

I disse år bliver museet ofte tilbudt legetøj, da det ikke længere opfylder børns krav om anvendelighed og interaktion. Dette års udstilling er ingen undtagelse og her kan man fra pigernes verden i 1970'erne se en tro kopi af, hvad der dengang ville være en topaktuel barnevogn. Dukkevognen er købt i Kolding i barnevognsbutikken i Søndergade og blev brugt af Laila, der er født i 1971.

Udstillingen giver endvidere et nostalgisk glimt fra nu ophørte Kolding-virksomheder, bl.a. repræsenteret ved to radioer fra Audiola – firmaet, der i radioens storhedstid, fra 1938 og tyve år frem producerede apparater i Kolding. Et andet sjovt glimt er en flaske frugtsaft eller rettere alkoholfri vin fra Kolding Most & Frugtsaft. Et firma, der også begyndte sin produktion i 30'erne og fortsatte frem til 1996, hvor firmaet blev solgt til Rynkeby og produktionen flyttet til Fyn. En gammel kending, firmaet, A.L. Johansen, er repræsenteret med et standur.

Spændende arkæologiske fund fra Hejls, Christiansfeld og Alminde

Allerede for et par år side fandt amatørarkæolog Amy Lewring flere mønter på en mark syd for Hejls. I år har arkæologerne undersøgt området og her gjorde de et udsædvanligt fund, nemlig hele 135 sølvmønter, både danske og udenlandske, den yngste fra 1813. Det er et meget sjældent fund, det er således det ene af kun to fra Napoleonkrigenes tid (1804-1815). Det andet blev gjort i 1939 ved Slagelse. Skatten er danefæ og derfor er de første mønter som blev fundet først afleveret til bedømmelse på Nationalmuseet, men nu har alle chancen for at se de øvrige mønter på tæt hold inden de efter udstillingen bliver afleveret på Nationalmuseet. Her vil de blive nærmere bestemt og derefter tager man stilling til om de skal opbevares i København eller sendes retur til Koldinghus.

Det andet spændende fund, er en lille krukke fra ca. 2000 f.Kr. fundet i Møsvrå Høje. Den periode kalder man Klokkébægerkulturen, inspireret af netop krukken form som en omvendt klokke. Lignende keramik finder man i hele Europa fra Skotland til Portugal og helt ned til Marokko og Algeriet mod syd. Normalt er disse krukker fundet i den nordlige del af Jylland og er meget sjældne i det sydjyske område. Den er fundet i et af fire langhuse, hvoraf der nu kun er stolpehullerne tilbage. Ovenpå de fire langhuse er der senere i bronzealderen etableret gravhøje – hele historien kan ses på udstillingen.

Desuden kan man høre arkæologerne, der har arbejdet med dette og det foregående fund fortælle om det på Koldinghus d. 22. januar 2014, kl. 19.30.

Det sidste jordfund man kan se er en del af et tre meter langt trævandrør fra Christiansfelds første vandforsyning. Maskinen stødte på det, da man i sommer gravede ved Søstrehuset i forbindelse med renoveringsarbejde til det kommende kulturhus. Som alt andet var også byens vandføringssystem nøje planlagt og udført med en håndværksstandard ud over det sædvanlige. I dette tilfælde vil det sige, at det indre af trævandrøret er foret med et kobberrør og trævandrørene samlede med kobberlodninger.

Da museet hele tiden må vurdere, hvad og hvor meget vi vælger at gemme på magasinerne, har vi vurderet, at det er vigtigst at gemme de to endestykker, der viser, hvordan man samlede rørene. De to stykker er endnu ikke færdigkonserverede, men i stedet viser vi midterstykket, som ikke vil blive bevaret. På den måde har gæsterne mulighed for at både se og røre ved det ca. 240 år gamle vandrør.

Årets indkøb

Hvert år køber museet en række genstande til samlingen – dette sker fortrinsvis for fondsmidler. Et eksempel er maleriet af hertug Frederik III af Slesvig-Holsten-Gottorp. Museet fik penge til dette indkøb fra Kulturstyrelsens Hastesum. Maleriet er ikke signeret, hvilket er almindeligt for et 1600-tals maleri, men ud fra stilen bedømmes det til at være lavet i Karel van Mander III's skole – en af datidens foretrukne hofmalere. Billedet kan ses på sin faste plads i Chr. 4. udstillingen i rum 31.

Et andet maleri som er indkøbt til samlingen er malet af P. H. Gemzøe, der var elev af Eckersberg. Maleriet "Prospekt af Seest Kirke ved Kolding Fjord", viser hvordan kirken og kirkegården så ud i 1839. I 1860'erne undergik kirken en større renovering, hvor man fjernede det gamle romanske våbenhus. Gemzøes maleri er således den eneste kendte afbildning af, hvordan der så ud før renoveringen.

Indsamlingen, udgravninger og indkøb af genstande til dokumentation af historien i Kolding og omegn samt bevaring

og formidling heraf er en del af museets grundarbejde og en forpligtelse, som museet har som kulturhistorisk institution. <http://www.koldinghus.dk/udstillinger/saerudstillinger.html>

Tabet af Norge i 1814 med tråde til krigene i 1848-50 og 1864.

Tid: Tirsdag 25. februar kl. 19

Sted: Horsens Bibliotek, foredragssalen.

Foredrag ved lektor Michael Bregnsbo, Syddansk Universitet.

Ved freden i Kiel den 14. januar 1814 måtte kong Frederik VI afstå Norge til Sverige.

Derved ophørte mere end 400 års dansk-norsk statsfællesskab. Kong Frederik havde i Napoleonskrigene stædigt holdt fast ved alliancen med Napoleon og blev nu trukket med i hans fald.

I foredraget vil følgende spørgsmål blive diskuteret: Hvorfor blev Danmark involveret i Napoleonskrigene? Hvorfor indgik Frederik VI en alliance med Napoleons Frankrig, og hvorfor holdt han stædigt fast ved denne alliance frem til den bitre ende? Hvorfor ville Sverige have Norge, og hvordan opnåede svenskerne stormagternes støtte til at erhverve Norge fra Danmark?

Ingen tilmelding

Gratis adgang

Oplysninger af interesse for modtagerne af HSSØs Nyhedsbrev sendes til vosserik@gmail.com

